CZYTANKA NA DZIEŃ JEŻA

Kolczasty sąsiad

kl. 2–4

W środowy wieczór Hania z tatą wynosili śmieci, gdy pod krzakiem coś zaszeleściło. Spomiędzy liści wyjrzał szpiczasty nosek.

– Tato, jeż! – szepnęła Hania. – Weźmy go do domu, będzie mu ciepło!

– Nie wolno – odpowiedział tata. – Jeże w Polsce są pod ochroną. To dzikie zwierzęta i najlepiej im na wolności.

– A co on robi w nocy w naszym ogrodzie?

– Szuka jedzenia. Jeż prowadzi nocny tryb życia. Najczęściej zjada dżdżownice, ale też ślimaki i chrząszcze. Jesienią je bardzo dużo, bo musi zgromadzić zapas tłuszczu. Dorosły jeż waży około kilograma, a przed zimą nawet prawie dwa.

– Po co mu tyle tłuszczu?

– Na sen zimowy. Gdy przez kilka dni jest zimniej niż 10 stopni, jeż szuka kryjówki w stercie liści albo w kompostowniku. Śpi zwinięty w kulkę aż do marca lub kwietnia. Temperatura jego ciała spada wtedy z około 36 do 5–6 stopni.

– A kolce? Czy one go nie kłują?

– Kolce to przekształcone włosy. Gdy jeż się boi, zwija się w kulkę i nastawia je na wrogów. Małe jeżyki rodzą się z miękkimi, białymi kolcami ukrytymi pod skórą.

– To jak możemy mu pomóc?

– Zostawimy w rogu ogrodu stos liści i gałęzi, postawimy płytką miskę z wodą, a w płocie zrobimy małe przejście. Tylko nigdy nie dawaj jeżowi mleka – może mu zaszkodzić.

Hania pomachała jeżowi na pożegnanie. – Dobranoc, kolczasty sąsiedzie!

Ciekawostka

W Polsce żyją dwa gatunki jeży: jeż zachodni i jeż wschodni. Oba są objęte częściową ochroną gatunkową – nie wolno ich zabierać z natury ani przetrzymywać w domu.

Sprawdź, co pamiętasz

kl. 2–4

Imię i nazwisko: _____ Data: _____

1 Prawda czy fałsz? Wpisz P albo F.

☐ 1. Jeże w Polsce są pod ochroną.

☐ 2. Jeż szuka jedzenia głównie w dzień.

☐ 3. Jeże najczęściej zjadają dżdżownice.

☐ 4. Przed zimą jeż może ważyć prawie dwa kilogramy.

☐ 5. Jeż zasypia, gdy przez kilka dni jest zimniej niż 10 stopni.

☐ 6. Podczas snu zimowego ciało jeża jest tak samo ciepłe jak latem.

☐ 7. Kolce jeża to przekształcone włosy.

☐ 8. Małe jeżyki rodzą się z twardymi, czarnymi kolcami.

☐ 9. Jeżowi można dać miskę mleka.

2 Odpowiedz pełnym zdaniem.

a) Dlaczego Hania nie mogła zabrać jeża do domu?

_____

b) Po co jeż jesienią dużo je?

_____

c) Gdzie jeż może przespać zimę?

_____

d) Wymień dwa sposoby pomocy jeżom.

_____

Rok jeża, słowniczek, list

kl. 2–4

Imię i nazwisko: _____ Data: _____

3 Rok jeża – ponumeruj od wiosny (1) do zimy (4).

- [ ] jeż przybiera na wadze i szuka kryjówki z liści
- [ ] jeż budzi się ze snu zimowego, dużo je i pije
- [ ] jeż śpi zwinięty w kulkę
- [ ] jeż wędruje nocami i szuka pożywienia

4 Słowniczek – połącz słowo z jego znaczeniem (wpisz literę).

[ ] **ochrona**	A) miejsce, gdzie resztki roślin zamieniają się w ziemię
[ ] **nocny tryb życia**	B) prawo, które zakazuje krzywdzenia i zabierania dzikich zwierząt
[ ] **sen zimowy**	C) bezpieczne miejsce, w którym można się schować
[ ] **kompostownik**	D) spanie w dzień i szukanie jedzenia w nocy
[ ] **kryjówka**	E) długi sen, w którym zwierzę przeczekuje zimę

5 Mój list do jeża.

Drogi Jeżu!

Obiecuję, że _____

_____.

W moim ogrodzie / parku znajdziesz _____.

Śpij spokojnie! _____ (podpis)

narysuj jeża w jego kryjówce

Odpowiedzi

kl. 2–4

Zadanie 1

1 – P · 2 – F · 3 – P · 4 – P · 5 – P · 6 – F · 7 – P · 8 – F · 9 – F

Zadanie 2 (przykładowe odpowiedzi)

a) Bo jeże w Polsce są pod ochroną – to dzikie zwierzęta, którym najlepiej na wolności.

b) Żeby zgromadzić zapas tłuszczu na sen zimowy.

c) W stercie liści albo w kompostowniku.

d) Np. stos liści i gałęzi w rogu ogrodu, płytka miska z wodą, przejście w płocie.

Zadanie 3

Kratki od góry: 3, 1, 4, 2 – czyli: jeż budzi się ze snu zimowego, dużo je i pije (wiosna) → jeż wędruje nocami i szuka pożywienia (lato) → jeż przybiera na wadze i szuka kryjówki z liści (jesień) → jeż śpi zwinięty w kulkę (zima)

Zadanie 4

ochrona – B · nocny tryb życia – D · sen zimowy – E · kompostownik – A · kryjówka – C

Zadanie 5

Odpowiedź własna.

Źródła faktów

Wikipedia: jeż zachodni (nocny tryb życia; kolce z przekształconych włosów, u młodych miękkie i białe, ukryte pod skórą; sen zimowy po spadku temperatury poniżej 10 °C, ciepłota ciała ok. 5–6 °C, przebudzenie w marcu lub kwietniu, zwykła ciepłota 35–37 °C; masa ok. 1 kg, jesienią do 1,9 kg; do 150 g pokarmu i ok. 50 g wody na noc; głównie dżdżownice, też ślimaki i chrząszcze; ok. 7 lat życia; częściowa ochrona od 2014 r.) oraz jeż wschodni (częściowa ochrona gatunkowa w Polsce).